

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KŪNO KULTŪROS IR SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1540 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – KKSĮ PAKEITIMO PROJEKTAS) (TAP NR. 20-961) (TAIS NR. 20-7949) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – SĮ PAKEITIMO PROJEKTAS) (TAP NR. 20-962) (TAIS NR. 20-7950) PROJEKTŲ (TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI) BEI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO, KURIUO ĮSTATYMŲ PROJEKTUS SIŪLOMA TEIKTI LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI, PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) (TAP NR. 20-960) (TAIS NR. 20-7948) (TOLIAU KARTU – TEISĖS AKTŲ PROJEKTAI)

2020-06-08 Nr.NV-1567

Vilnius

Įvertinus teisės aktų projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

I. Dėl KKSĮ pakeitimo projekto:

1. Atsižvelgiant į įstatymų projektų rengimą paskatinusias priežastis ir jais siekiamą tikslą („<...> užtikrinti operatyvų ir sklandų naujojo koronaviruso (COVID-19) sukeltų neigiamų pasekmių aukšto meistriškumo sportininkams suvaldymą <...>. <...> atsižvelgiant į tai, kad aukšto meistriškumo sportininkai dėl pasaulyje paskelbtos koronaviruso COVID-19 pandemijos prarado galimybę pasiekti laimėjimus Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytose aukšto meistriškumo sporto varžybose, nes šios varžybos buvo atšauktos arba perkeltos į 2021 metus, suteikti teisę sportininkams mokėti stipendiją už pasiektus laimėjimus, kurie iki 2020 metų gegužės 25 d. suteikė teisę gauti valstybės stipendiją“), manytina, jog turėtų būti atliekami ne siūdomi Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos sporto įstatymo pakeitimai, o rengiamas specialus įstatymas būtent šiai konkrečiai problemai spręsti (*ad hoc*), numatant ribotą šio įstatymo galiojimą ir, prireikus, sustabdant atitinkamų Kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo ir Sporto įstatymo nuostatų galiojimą (analogiškai kaip, pvz., Lietuvos Respublikos naujojo koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių poveikio Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo taikymui ar Lietuvos Respublikos dėl COVID-19 (koronaviruso infekcijos) paskelbto karantino sukeltų pasekmių poveikio vartojimo sutarčių dėl renginių organizavimo paslaugų teikimo vykdymui įstatymai).

2. Jeigu nebūtų atsižvelgta į šios išvados 1 punkte pateiktą siūlymą, KKSĮ pakeitimo projektas tikslintinas pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

2.1. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad: „Šiuo metu yra 16 sportininkų, kuriems nuo 2020 m. gegužės 25 d. iki 2021 m. rugsėjo 5 d. baigiasi valstybės stipendijos mokėjimo terminas ir kurie neturėjo galimybės dalyvauti šiais metais olimpinėse žaidynėse, pasaulio ar Europos čempionatuose ir pasiekti laimėjimą, kurio pagrindu būtų skiriama nauja valstybės stipendija“.

Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) interneto svetainėje viešai skelbiamą informaciją (<https://www.smm.lt/web/lt/smm-sportas/valstybes-stipendijos>), 2020 m. valstybės stipendijos mokėjimo terminas baigiasi ne 16, o 41 sportininkui. Todėl neaišku, kodėl nurodoma būtent 16 sportininkų, kuriems aktualus šiuo metu mokamos valstybės stipendijos pratęsimas. Taip pat neaišku, kiek (ar) iš tų 16 (ar 41) sportininkų stipendijos mokėjimo laikotarpiu yra iškovoję laimėjimų, kurių pagrindu, vadovaujantis Sporto įstatymo 24 straipsniu, galėtų būti priimami nauji sprendimai dėl valstybės stipendijų sportininkams skyrimo. Siūlytina pateikti papildomus argumentus dėl sportininkų, kuriems siūloma pratęsti stipendijos mokėjimą, skaičiaus pagrindimo.

Antra, neaišku, kodėl valstybės stipendijų pratęsimui pasirinktas būtent 2020 m. gegužės 25 d. - 2021 m. rugsėjo 5 d. laikotarpis. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad: „2020 metų gegužės 25 d. nustatyta todėl, kad šią datą pasibaigia vieno iš 16 sportininkų stipendijos mokėjimo terminas“. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal pirmiau minėtą viešai skelbiamą informaciją, vienam iš šiuo metu valstybės stipendiją gaunančių sportininkų šios stipendijos mokėjimo terminas baigiasi 2020 m. gegužės 22 d., todėl neaišku, kodėl šio sportininko atžvilgiu siūlomas teisinis reguliavimas nebūtų taikomas. Taip pat nepagrįstu laikytinas siūlymas visiems sportininkams, kurių stipendijų mokėjimo terminas baigiasi 2020 m., pratęsti šių stipendijų mokėjimą iki 2021 m. rugsėjo 5 d. Ši siūlymą ŠMSM grindžia tuo, kad „siūloma data yra susijusi su sportininkų stipendijos mokėjimo pabaigos data ir kitais metais vyksiančių paralimpinių žaidynių data (su šių varžybų pabaiga pasibaigs ir olimpinis ciklas). Iki šios dienos visi sportininkai, kurie šiais metais prarado teisę varžytis ir iškovoti laimėjimą, kurio pagrindu būtų skiriama nauja stipendija, dalyvaus Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytose aukšto meistriškumo sporto varžybose ir turės teisę iškovoti laimėjimą, kurio pagrindu būtų skirta nauja stipendija“. Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog tik dalis sportininkų, kurių gaunamų stipendijų mokėjimo terminas baigiasi 2020 m., šias stipendijas buvo gavę paralimpinėse žaidynėse iškovotų laimėjimų pagrindu, be to, tik dalis jų, o ne visi, būtų dalyvavę ir 2020 m. turėjusiose vykti paralimpinėse žaidynėse. Nesutiktina ir su teiginiu, kad su paralimpinių žaidynių pabaiga baigsis ir olimpinis ciklas. Pastebėtina, kad olimpinis ciklas yra laikotarpis tarp dviejų olimpinių žaidynių. Taigi, vasaros ar žiemos olimpinėse žaidynėse, paralimpinėse žaidynėse ar deflimpiadoje dalyvaujantiems sportininkams olimpinio ciklo termino pradžios ir pabaigos datos yra skirtingos. Todėl

nesuprantama, kodėl visiems be išimties sportininkams stipendijų mokėjimo terminą siūloma pratęsti iki 2021 m. vyksiančių paralimpinių žaidynių pabaigos. Atsižvelgiant į aiškinamajame rašte nurodytą siūlomą teisinį reguliavimą lėmusią priežastį („<...> aukšto meistriškumo sportininkai dėl pasaulyje paskelbtos koronaviruso COVID-19 pandemijos prarado galimybę pasiekti laimėjimus Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytose aukšto meistriškumo sporto varžybose, nes šios varžybos buvo atšauktos arba perkeltos į 2021 metus <...>“), manytina, jog valstybės stipendijos mokėjimas galėtų būti numatytas tik tiems sportininkams, kuriems tarptautinės sporto varžybos, kuriose sportininkas galėjo pasiekti Sporto įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytą laimėjimą, už kurį skiriama valstybės stipendija, turėjo vykti 2020 m., bet neįvyko dėl COVID-19 pandemijos, ir tik iki nukelto analogiško sporto renginio pabaigos (šios sąlygos turėtų būti išdėstytos tiesiogiai įstatyme). Valstybės stipendijos mokėjimas ir tiems sportininkams, kurių kultivuojamų sporto šakų tarptautinės sporto varžybos neturėjo vykti 2020 metais, ar viršijant minėtą laikotarpį, būtų laikomas privilegijų teikimu atskiriems asmenims.

2.2. ŠMSM įstatymų projektų lydinčiuosiuose dokumentuose nepateikta informacijos apie tai, ar yra tokių šiuo metu stipendijas gaunančių sportininkų, kuriems valstybės stipendijos mokėjimas būtų pasibaigęs dar iki nukeltų tarptautinių sporto varžybų pradžios. Jeigu tokių sportininkų yra, neaišku, kodėl jiems taip pat siūloma pratęsti stipendijų mokėjimą, nes jeigu sporto varžybos nebūtų nukeltos ir būtų vykusios 2020 m., šiems sportininkai dalyvaujant tose varžybose, valstybės stipendijos jau nebūtų mokamos.

2.3. Įstatymų projektais siūlomas teisinis reguliavimas grindžiamas prezumpcija, jog visi šiuo metu valstybės stipendijas gaunantys sportininkai, dalyvaudami 2020 m. turėjusiose vykty tarptautinėse sporto varžybose būtų iškovoję laimėjimus, leidusius jiems ir toliau gauti analogiško dydžio valstybės stipendiją, kurią jie gavo iki tol. Neaišku, kuo remiantis preziumuojama, kad sportininkai būtų iškovoję tik suteikiantį teisę gauti analogiško dydžio stipendiją laimėjimą, o ne didesnio ar mažesnio dydžio, taip pat – kad sportininkai apskritai būtų pasiekę laimėjimą, suteikiantį teisę į bet kokio dydžio valstybės stipendiją. Be to, jeigu jau būtų taikoma tokia prezumpcija, tai ji turėtų būti taikoma visiems tose varžybose turėjusiems dalyvauti sportininkams, t. y., ir tiems, kurie šiuo metu valstybės stipendijos negauna, bet būtų dalyvavę nukeltose tarptautinės sporto varžybose ir galėjo įgyti teisę į tokios stipendijos mokėjimą. Teigiant, jog sportininkai, šiuo metu gaunantys valstybės stipendijas, nukeltose tarptautinėse sporto varžybose būtų iškovoję laimėjimus, leidžiančius jiems pakartotinai įgyti teisę į valstybės stipendijų skyrimą, o sportininkai, šiuo metu negaunantys valstybės stipendijų, tokių laimėjimų nebūtų pasiekę, būtų pažeidžiamas asmenų lygiateisiškumo principas ir pastaroji kategorija sportininkų būtų diskriminuojama pirmosios sportininkų kategorijos atžvilgiu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pasisakęs (pvz., 2003 m. liepos 4 d. nutarimas), kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas *visų asmenų lygybės principas apima ir diskriminacijos, ir privilegijų draudimą*. Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, aiškindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio, kuriame įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas, nuostatas, ne kartą (pvz., 2012 m. vasario 27 d., 2016 m. birželio 20 d., 2017 m. sausio 25 d., 2017 m. liepos 4 d. nutarimai) yra konstatavęs ir tai, kad *konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas*. Manytina, kad šiuo atveju tarp valstybės stipendijas gaunančių ir šių stipendijų negaunančių sportininkų nėra objektyvių skirtumų, pagrindžiančių tokį diferencijuotą minėtos prezumpcijos taikymą (ypač tuo atveju, jeigu paaiškėtų, kad yra tokių šiuo metu valstybės stipendijas gaunančių sportininkų, kuriems stipendijos mokėjimo terminas turėjo baigtis dar iki atitinkamų nukeltų sporto varžybų pradžios).

2.4. KKSĮ pakeitimo projektu siūlomas teisinis reguliavimas kelia pagrįstų abejonių ir dėl jo atitikties Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintiems valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principams. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalimi, Valstybės stipendijų, mokamų olimpinių sporto šakų didelio meistriškumo sportininkams, kurie rengiasi tarptautinėms varžyboms ir atstovauja jose Lietuvai, mokėjimo tvarkos aprašu, patvirtintu Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – KKSD) generalinio direktoriaus 2010 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-312, ir Valstybės stipendijų, mokamų parolimpinių sporto šakų didelio meistriškumo sportininkams, kurie rengiasi tarptautinėms varžyboms ir atstovauja jose Lietuvai, mokėjimo tvarkos aprašu, patvirtintu KKSD generalinio direktoriaus 2011 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. V-78, valstybės stipendijos sportininkams buvo paskirtos konkrečiam fiksuotam terminui, kuris negalėjo būti pratęstas esant bet kokioms aplinkybėms, t. y., sportininkai iš anksto žinojo, kad pasibaigus šiam terminui atitinkamais KKSD generalinio direktoriaus sprendimais paskirtų valstybės stipendijų mokėjimas bus nutrauktas. Tai reiškia, kad šiuo metu valstybės stipendijas gaunantys sportininkai neturėjo jokio didesnio teisėto lūkesčio į valstybės stipendijos gavimą naujam terminui, nei tokios stipendijos negaunantys sportininkai (taip pat žr. šios išvados 2.3 papunktyje išdėstytus argumentus).

2.5. Atkreiptinas dėmesys, jog iki Kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymo redakcijos 22 straipsnis pačios valstybės stipendijų sportininkams skyrimo ir mokėjimo tvarkos neaptarė, o pateikė nuorodą tik į KKSD patvirtintą tvarką. Atsižvelgiant į tai, KKSĮ pakeitimo projekto 1

straipsniu papildomoje Kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje vietoj žodžio „*nustatyta*“ siūlytina vartoti žodį „*nurodyta*“.

II. Dėl SI pakeitimo projekto:

3. Pažymėtina, jog SI pakeitimo projektu siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodyto šio reguliavimo tikslo – *„siekiant ateityje išvengti tokių situacijų, kai Sporto įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytos aukšto meistriškumo sporto varžybos neįvyksta ar yra nukeliamos dėl objektyvių priežasčių (pvz. pasaulinė pandemija, besikeičianti tarptautinės sporto šakos federacijos varžybų sistema, gamtos stichijos ir pan.) <...>“*. Siekiant įgyvendinti aiškinamajame rašte nurodytą tikslą, siūlomi Sporto įstatymo 24 straipsnio 5 ir 6 dalių pakeitimai ir turėtų būti susieti su konkrečiomis ypatingomis aplinkybėmis, t. y., šiose dalyse turėtų būti išvardintos aplinkybės (pvz., nepaprastoji padėtis, mobilizacija, ekstremalioji situacija, karantinas ar pan.), kurioms egzistuojant būtų nukrypstama nuo bendros valstybės stipendijų mokėjimo sportininkams taisyklės. Tuo tarpu siūlomas teisinis reguliavimas, nors jis grindžiamas siekiu užtikrinti sportininkams valstybės stipendijų mokėjimo tęstinumą ypatingų situacijų atvejais, būtų taikomas nuolatos, net ir tokių aplinkybių nesant, t. y., esant įprastinėms visuomeninio gyvenimo sąlygoms. Manytina, kad SI pakeitimo projektu siūlomi Sporto įstatymo 24 straipsnio pakeitimai yra neproporcingi siūlomos spręsti problemos mastui. Jeigu norima nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris būtų taikomas ne tik ypatingomis, bet ir įprastinėmis gyvenimo sąlygomis, tuomet turėtų būti pateikiamas pagrindimas, kodėl netinkamas šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas, nesiejant tokio keitimo priežasčių su ypatingomis aplinkybėmis.

4. Šiuo metu galiojančio Sporto įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad sportininkas, tapęs olimpinių žaidynių 4–16 vietos, paralimpinių, kurčiųjų žaidynių ar pasaulio čempionatų 2–6 vietos, Europos čempionatų, Europos žaidynių (jeigu atitinkamoje sporto šakoje neorganizuojami Europos čempionatai) 2, 3 vietos, pasaulio neįgaliųjų čempionatų 1 vietos laimėtoju, *turi teisę valstybės stipendiją gauti 4 metus nuo atitinkamo laimėjimo pasiekimo dienos*. Šio straipsnio 6 dalyje įtvirtinta, jog sportininkas, tapęs pasaulio čempionatų 7–16 vietos, Europos čempionatų, Europos žaidynių (jeigu atitinkamoje sporto šakoje neorganizuojami Europos čempionatai), paralimpinių ar kurčiųjų žaidynių 4–6 vietos, pasaulio neįgaliųjų čempionatų 2, 3 vietos, Europos neįgaliųjų čempionatų 1–3 vietos, pasaulio jaunimo čempionatų, jaunimo olimpinių žaidynių 1–6 vietos, Europos jaunimo čempionatų 1–3 vietos, pasaulio jaunimo neįgaliųjų ar Europos jaunimo neįgaliųjų čempionatų 1 vietos laimėtoju, *turi teisę valstybės stipendiją gauti iki kito tos pačios kategorijos sporto renginio, kuris vyksta po to sporto renginio, kuriame buvo pasiektas atitinkamas laimėjimas, paskutinės dienos, bet ne ilgiau kaip 2 metus*.

SĮ pakeitimo projektu siūloma nustatyti, kad tiek pagal Sporto įstatymo 24 straipsnio 5 dalį, tiek ir pagal šio straipsnio 6 dalį, sportininkas už atitinkamą pasiekimą tarptautinėse sporto varžybose *turėtų teisę valstybės stipendiją gauti atitinkamai 2 ar 4 metus **arba** iki kito tos pačios kategorijos sporto renginio, kuris vyksta po to sporto renginio, kuriame buvo pasiektas atitinkamas laimėjimas, paskutinės dienos*. Įstatymo projektu nėra atskleidžiama, kokiais kriterijais vadovaujantis arba kokiais konkrečiai atvejais valstybės stipendijos mokėjimo terminas būtų nustatomas konkrečiu metų skaičiumi, o kokiais – siejamas su kito analogiško sporto renginio pabaigos data. Pastebėtina, jog Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad nuosavybės teisės gali būti ribojamos tik įstatymu (pvz., 2006 m. kovo 14 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai). Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs (pvz., 2005 m. rugpjūčio 23 d. nutarimas), jog Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 2 dalies nuostata, kad nuosavybės teisės saugo įstatymai, reiškia, jog valstybė turi priedermę leisti atitinkamus nuosavybės teisės saugančius įstatymus ir jais remdamasi ginti nuosavybę. Visi kiti teisės aktai nuosavybės teisių reguliavimo srityje turi atitikti įstatymus, jiems neprieštarauti. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad sportininko teisė gauti valstybės stipendiją yra susijusi su asmens teise į nuosavybę, manytina, jog sąlygos, kuomet būtų taikoma vienokia ar kitokia stipendijos mokėjimo termino skaičiavimo taisyklė, turėtų būti aiškiai išdėstytos tiesiogiai Sporto įstatyme.

Taip pat pastebėtina, kad pagal dabartinį teisinį reguliavimą atitinkamose tarptautinėse sporto varžybose sportininkų pasiektų laimėjimų įvertinimas skiriant valstybės stipendiją yra diferencijuojamas tiek nustatant skirtingus stipendijos dydžius, tiek ir stipendijos mokėjimo terminus, t. y., už mažiau reikšmingą sportinį pasiekimą yra skiriama mažesnio dydžio stipendija ir trumpesniui terminui (pvz., už pasaulio čempionate iškovoję 2 vietą sportininkui suteikiama teisė atitinkamo dydžio valstybės stipendiją gauti 4 metus, tuo tarpu už pasaulio čempionate užimtą 16 vietą – tik iki kito analogiško sporto renginio paskutinės dienos, bet ne ilgiau, kaip 2 metus). Tuo tarpu pagal siūlomą teisinį reguliavimą, tiek reikšmingesnį, tiek mažiau reikšmingą laimėjimą iškovojęs sportininkas galėtų gauti valstybės stipendiją vienodą laikotarpį – iki kito analogiško sporto renginio paskutinės dienos (pvz., jeigu vienas sportininkas pasaulio čempionate iškovoję 2 vietą, o kitas – 16 vietą ir pasaulio čempionatas vyktų kas 4 metus, tai abu šie sportininkai turėtų teisę gauti valstybės stipendiją 4 metus). Neaišku, kuo toks siūlymas grindžiamas, nes ŠMSM nepateikia jokių tokio siūlomo teisinio reguliavimo motyvų.

5. Neaišku, ar siūlomu teisiniu reguliavimu galėtų pasinaudoti ir tie sportininkai, kuriems valstybės stipendijos yra paskirtos šiuo metu galiojančio Sporto įstatymo 24 straipsnio 5 ar 6 dalių pagrindu. Kadangi siūlomais pakeitimais būtų ne griežtinamos, o gerinamos valstybės stipendijų skyrimo ir mokėjimo sąlygos, t. y., sudaroma galimybė stipendiją gauti ilgesniam laiko tarpui,

manytina, jog siūlomas teisinis reguliavimas galėtų būti taikomas atgal – ir tų sportininkų, kuriems valstybės stipendijos būtų paskirtos iki šio teisinio reguliavimo įsigaliojimo, atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, siūlytina SI pakeitimo projektą papildyti nuostatomis, aptarsiančiomis SI pakeitimo projektu siūlomo teisinio reguliavimo taikymo sąlygas sportininkų, kuriems valstybės stipendijos yra paskirtos pagal šiuo metu galiojančio Sporto įstatymo 24 straipsnį, atžvilgiu.

III. Dėl Nutarimo projekto:

6. Nutarimo projekto 2 punkte siūloma „*prašyti Lietuvos Respublikos Seimą nurodytus įstatymų projektus svarstyti ypatingos skubos tvarka*“. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2019 m. balandžio 16 d. nutarime konstatavo, jog *Lietuvos Respublikos Seimo statuto 164 straipsnio (2016 m. gegužės 3 d. redakcija) 1 dalis tiek, kiek pagal joje nustatytą teisinį reguliavimą įstatymų ir kitų Lietuvos Respublikos Seimo aktų projektai gali būti svarstomi ypatingos skubos tvarka ne tik išskirtiniais konstituciškai pagrįstais atvejais, kai būtina nedelsiant užtikrinti gyvybiškai svarbius visuomenės ir valstybės interesus kilus tokiai grėsmei valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini itin skubūs įstatymų leidėjo sprendimai, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 2, 3 dalims, konstituciniams teisinės valstybės, atsakingo valdymo principams*.

ŠMSM nepateikia svarių argumentų, kurie sąlygotų įstatymų projektais siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ypatingai skubų poreikį, nenurodo, kokie *gyvybiškai svarbūs* visuomenės ir valstybės interesai nebūtų užtikrinti, jeigu siūlomas teisinis reguliavimas būtų priimtas ne ypatingos skubos, o įprasta tvarka. Pagrindimui pateikiami tik bendro pobūdžio teiginiai apie tai, kad: dėl koronaviruso COVID-19 pandemijos didžioji dauguma svarbiausių tarptautinių sporto varžybų yra arba bus perkeltos į 2021 m.; visoje Lietuvos teritorijoje paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir karantinas; įstatymų projektai skirti minėtos situacijos padariniams šalinti; siekiama sudaryti optimalias sąlygas sportininkams pasirengti ir atstovauti Lietuvai 2021 m. vykstančiose olimpinėse ir paralimpinėse žaidynėse, Europos ir pasaulio čempionatuose. Manytina, kad Nutarimo projekte ir įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodytų, siūlomą teisinį reguliavimą paskatinusių parengti priežasčių, negalima priskirti gyvybiškai svarbių visuomenės ir valstybės interesų kategorijai, ypač atsižvelgiant į tai, kad jis aktualus tik itin mažam asmenų skaičiui (susijęs tik su 16 ar mažiau asmenų interesais). Atsižvelgiant į tai, kad „didžioji dauguma svarbiausių tarptautinių sporto varžybų yra arba bus perkeltos į 2021 m.“, darytina netgi priešinga išvada – kad skubos nėra, nes laiko iki nukeltų tarptautinių sporto varžybų pradžios yra pakankamai, jog sportininkai joms galėtų tinkamai pasirengti. Be to, kaip pažymėta ir pačiame įstatymų projektų aiškinamajame rašte, valstybės lygio ekstremalioji situacija visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės paskelbta dar 2020 m. vasario 26 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 152, o karantinas – 2020 m. kovo 14 d. Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 207. Tarptautinio olimpinio komiteto sprendimas dėl vasaros olimpinio žaidynių perkėlimo į 2021 priimtas taip pat dar 2020 m. kovo 24 d. (<https://www.ltok.lt/oficialu-tokijo-olimpines-zaidynes-perkeliamos-i-2021-metus/>). Taigi,

manyta, jog buvo pakankamai laiko siūlomam teisiniam reguliavimui parengti ir pateikti svarstyti įprasta, o ne ypatingos skubos tvarka. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2019 m. balandžio 16 d. ir 2020 m. vasario 6 d. nutarimuose taip pat pažymėjo, kad jeigu įstatymų ir kitų Lietuvos Respublikos Seimo aktų projektai galėtų būti svarstomi ypatingos skubos tvarka ne išskirtiniais konstituciškai pagrįstais atvejais, būtų pažeidžiami iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos, *inter alia* jos 5 straipsnio 2, 3 dalių, konstitucinių teisinės valstybės, atsakingo valdymo principų, kylantys įstatymų leidybos proceso viešumo ir skaidrumo, įstatymų ir kitų Seimo aktų kokybės reikalavimai.

Be to, kaip minėta, siūlomas ne terminuotas, *ad hoc* teisinis reguliavimas, bet nuolatinio pobūdžio teisinio reguliavimo nuostatos, kurios liktų galioti net ir išnykus šį teisinį reguliavimą sąlygojusioms priežastims. Dėl šios priežasties įstatymų projektai taip pat negalėtų būti svarstomi ir priimami ypatingos skubos tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nėra teisinio pagrindo įstatymų priėmimui taikyti ypatingos skubos tvarką, nes nėra tokios grėsmės valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini itin skubūs įstatymų leidėjo sprendimai.

Teisės grupės vyresnysis patarėjas
Prišmantas

Ramutis

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, mob. +370 698 42314, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt